

Ο κ. Σάββας (αριστερά) και ο κ. Μπουμίν στο κέντρο, φίλοι από παιδιά μέχρι που τους χώρισαν οι διακοινοτικές ταραχές. Χθες υποδέχτηκαν με χαμόγελα το άνοιγμα του οδοφράγματος.

Οι κοινοτάρχες της περιοχής Σολιάς, Μαραθάσας και Λεύκας πίνουν καφέ στο καφενείο του ευκαλύπτου στο κέντρο της Λεύκας, αμέσως μετά το άνοιγμα του οδοφράγματος.

Χαρά και συγκίνηση Ε/Κ και Τ/Κ από το άνοιγμα του οδοφράγματος Λεύκας

Ζωντάνεψαν παλιές φιλίες

Ο Ντίνος, ο Σάββας και ο Μπουμίν, Λευκάτες και οι τρεις, έσμιξαν ξανά στο καφενείο του ευκαλύπτου στο κέντρο της Λεύκας. Το άνοιγμα του οδοφράγματος τους έδωσε την ευκαιρία να θυμηθούν τα παιδικά τους χρόνια, όταν έπαιζαν ππιριλιά στην ίδια γειτονιά

ΓΡΑΦΕΙ
ΜΙΡΑΝΤΑ ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

Με τα αισθήματα της συγκίνησης και του ενθουσιασμού τους έστρωσαν χθες τον δρόμο που τους χώριζε για 55 ολόκληρα χρόνια οι Ε/Κ κάτοικοι της Σολιάς και της Μαραθάσας και οι Τ/Κ κάτοικοι της Λεύκας και των γύρω χωριών. Το άνοιγμα του οδοφράγματος ζωντάνεψε μνήμες απ' τις παλιές καλές εποχές της συμβίωσης. Οι άνθρωποι της περιοχής νιώθουν πως έστω και υπό συνθήκες κατοχής θα έχουν πια την ευκαιρία να κτίσουν σε νέες βάσεις τις σχέσεις τους, βάζοντας κι αυτοί το δικό τους λιθαράκι για την επανένωση του τόπου μας.

Στην πλευρά του δικού μας οδοφράγματος συναντήσαμε κατοίκους των κοινοτήτων Σολιάς και Μαραθάσας, κυρίως ανθρώπους μιας ηλικίας με μνήμες πριν το '63, πριν κλείσει δηλαδή ο δρόμος που έωννε τα χωριά του Τροόδους με τον κόλπο της Μόρφου. Ανυπομονούσαν να περάσουν στην άλλη πλευρά και στο μεταξύ έλεγαν ιστορίες αυτού του δρόμου από τα νιάτα τους. Ο Πάμπος Κυριακίδης δήλωσε ενθουσιασμένος. Μετά από πέντε και πλέον δεκαετίες ανοίγει ο δρόμος και η πρόσβαση της Μαραθάσας προς τη θάλασσα. Θυμάται που μαζί με τους φίλους του έπαιρναν τα ποδήλατα και κατέβαιναν για μπάνιο. Ο Χριστάκης Αγαθοκλέους θυμάται τον φούρναρη πατέρα του πριν το '63 να προμηθεύει τη Λεύκα με τα περίφημα μαραθεύτικα παξιμάδια. Πιστεύουν πως η μαραμένη περιοχή τους θα αποκτήσει ξανά ζωή λόγω του οδοφράγματος.

Στο άλλο οδόφραγμα, οι Τουρκοκύπριοι πιο εκδηλωτικοί έστησαν γιορτή. Σε μια μαζικότερη εκδήλωση, την οποία διοργάνωσε ο δήμος Λεύκας, καλωσόρισαν το άνοιγμα του οδοφράγματος με ομιλίες, με στεφάνια ελιάς και με λευκά περιστέρια. Αφού έκοψαν την κόκκινη κορδέλα, υποδέχτηκαν τα πρώτα οχήματα των Ε/Κ που πέρασαν από το οδόφραγμα προς τα κατεχόμενα με μια «αγκαλιά» πορτοκάλια απ' τα περιβόλια της περιοχής.

Όλοι, Ε/Κ και Τ/Κ, ήταν εκεί, απ' όσο καταφέραμε να ψηλαφίσουμε απ' τα λεγόμενά τους, γιατί είχαν ανάγκη να νιώσουν στο πετσί τους μια μικρή ή μεγαλύτερη δόση ελπίδας για ειρήνευση στην Κύπρο, σε μία περίοδο που οι πολιτικές εξελίξεις δεν είναι και οι πιο ευοιμένες. Το άνοιγμα του οδοφράγματος Καλοπαναγιώτη-Απλικίου-Λεύκας ήταν ένα αίτημα των κατοίκων και στις δύο πλευρές. Ο κοινός τους αγώνας, στον οποίο συνέβαλε ενεργά και ο πρώην υπουργός Κώστας Θεμιστοκλέους, κάτοικος Κακοπετριάς, ξεκίνησε πριν από δέκα χρόνια, κι όπως μας λένε και στο ρεπορτάζ, αυτό το οδόφραγμα είναι ζωτικής ση-

μασίας για τις σχέσεις τους. Δεν παύει ωστόσο να είναι ένα μικρό βήμα προς τη λύση.

Λευκάτες - αδελφία

Το πρώτο όχημα που πέρασε απ' το ε/κ οδόφραγμα ήταν του Σάββα και του Ντίνου Γεωργιάδη. Όπως έλεγαν φίλοι τους Τ/Κ λίγο αργότερα στο καφενείο της Λεύκας, γνωστό σε παλαιότερες εποχές ως ο καφενές του ευκαλύπτου, δικαιοματικά πέρασαν πρώτοι. Γιατί είναι Λευκάτες. Ο κ. Ντίνος μας λέει με χαμόγελο: «Μας σταμάτησαν οι Τ/Κ και εμείς τους είπαμε στα τρικάκια πως είμαστε Λευκάτες. Χάρηκαν κι αυτοί πολύ». Μας εξιστορεί: «Φύγαμε το '58 από τη Λεύκα. Εγώ τότε ήμουν 15 χρονών. Φύγαμε χωρίς να σπάσει μύτη όταν οι Άγγλοι προσπάθησαν να δημιουργήσουν διχόνοια. Μεταξύ μας οι συγχωριανοί δεν επρόκειτο να σκοτωθούμε. Εμείς μετακομίσαμε στη Μόρφου. Οι σχέσεις μας με τους συγχωριανούς μας είναι μέχρι τώρα είναι άριστες». Το '58 η Λεύκα είχε επτά χιλιάδες κατοίκους, εκ των οποίων οι 1.500 Ε/Κ.

Ο Σάββας, είναι ο μικρότερος αδελφός του Ντίνου. Ήταν οκτώ όταν έφυγαν από το χωριό. Θυμάται πως με τον φίλο του τον Μπουμίν, που κατόν χθες στο ίδιο καφενείο χαμογελαστός και αισιόδοξος, έπαιζαν ππιριλιά. «Οι Λευκάτες, χριστιανοί και μουσουλμάνοι, ήμασταν ενωμένοι. Ο τόπος ευημερούσε και οι προστριβές ήταν περιττές. Είχαμε δικαστήριο, Κτηματολόγιο, διοικητήριο. Ήταν το κέντρο της περιοχής. Πολύς κόσμος απ' όλη την Κύπρο δούλευε στα μετα-

λεία του χαλκού για το μεροκάματο». Ο Σάββας θυμάται τον Ιούνιο του '74 πως ήταν η τελευταία φορά που πέρασε στη Λεύκα για να δει έναν Τ/Κ οικογενειακό φίλο. Μάλιστα πέρασε απ' τον «άβατο» για τους Ε/Κ δρόμο που σήμερα διέσχισε πρώτος. «Εκεί στον φράκτη είχε έναν Τ/Κ που είχε έναν καφενέ. Κιριατίς τον έλεγαν. Πήγαμε εκεί και θυμάμαι πως έφαγε κοτόπουλο και μας έκανε μακαρόνια και φάγαμε και ήπιαμε».

Ο κ. Μπουμίν, «άσιλα Λευκάτης», όπως λέει, θυμάται κι αυτός τον Σαββάκη του, τον καρτάσι του, τον παιδικό του φίλο, με τον οποίο έπαιζαν ππιριλιά. Στην ίδια γειτονιά μεγάλωσαν. «Σούπερ εποχές», έτσι τις χαρακτηρίζει. Μιλιά ελληνικά. Εδώ και χρόνια μαζί με άλλους Τ/Κ της Λεύκας παρακολουθεί μαθήματα ελληνικών στις ελεύθερες περιοχές. Χθες ήταν πολύ χαρούμενος.

Ανοίγονται δρόμοι...

Εμείς περάσαμε το οδόφραγμα μαζί με τον κοινοτάρχη της Ευρύχου, τον Ξενοφώντα Ξενοφώντος. Βρεθήκαμε στο καφενείο του ευκαλύπτου όπου μας κέρασαν καφέ και αϊράνι οι Τ/Κ τοπικοί παράγοντες. Αργότερα όλοι οι κοινοτάρχες και από τις δύο πλευρές θα ανηφόριζαν για τον Καλοπαναγιώτη όπου τους περίμενε ο κοινοτάρχης για να τους κάνει το τραπέζι. Ο Τ/Κ δήμαρχος Λεύκας, Αζίζ Καγιά, πρόσφυγας από τον Άγιο Γεώργιο, ένα χωριό κοντά στα Κατύδατα απ' όπου έφυγαν το '63 όταν ήταν δυο χρονών, πιστεύει πως το άνοιγμα του οδοφράγματος θα φέρει καλύτερες μέρες για την περιοχή. «Από δω

«Να συνάξουμε τον νου μας, να καταλάβουμε ότι η Κύπρος είναι ένα, η Κύπρος δεν είναι τόσο μεγάλη να τη μοιράσουμε στα δύο», μας λέει ο Μουσταφά. Και εκφράζει απόλυτα και τον Επαμεινώνδα από τη Μόρφου, προσωρινά στην Ευρύχου, που όπως είπε θα είναι ακόμη πιο ευτυχισμένος όταν δεν υπάρχουν καθόλου οδοφράγματα

και πέρα πιστεύω θα είναι καλύτερα τα πράγματα για μας. Για τους ανθρώπους, για την ειρήνη και για τη δημιουργία καλύτερων σχέσεων μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Εδώ και δέκα χρόνια προσπαθούσαμε για να ανοίξει αυτό το οδόφραγμα και είμαστε χαρούμενοι αυτή τη στιγμή».

Ο κοινοτάρχης Φλάσου Αντώνης Νικολαΐδης -κάθεται δίπλα του- ήταν απ' εκείνους που πρωτοστάτησαν για το άνοιγμα αυτού του οδοφράγματος. Η Φλάσου, μας αφηγείται, ήταν μεικτό χωριό... «Είχαμε κοινά παντοπωλεία, κοινά καφενεία, κοινή ήταν και η συνεργατική. Είχαμε καλές σχέσεις και με τη Λεύκα καθώς οι κάτοικοι της περιοχής μας ήταν μεταλλωρύχοι στο Μαυροβούνι, ένα πλοίο στο μεταλλείο χαλκού της CMC στη Λεύκα. Ο πεθερός μου έμενε τότε στη Λεύκα σε εγκαταστάσεις που πρόσφερε η εταιρεία στο προσωπικό. Δυστυχώς οι ταραχές χώρισαν του δρόμους μας. Τώρα ελπίζουμε πως οι σχέσεις θα δημιουργηθούν ξανά».

Βεβαίως, ούτε οι κοινοτάρχες ούτε οι απλοί άνθρωποι ξεχνούν πως αυτό είναι απλώς ένα μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης. «Ελπίζουμε ότι τούτα τα κατζίλια, εγώ δεν τα λέω σύνορα, σύντομα θα πέσουν. Να συνάξουμε τον νου μας, να καταλάβουμε ότι η Κύπρος είναι ένα, η Κύπρος δεν είναι τόσο μεγάλη να τη μοιράσουμε στα δύο», μας λέει ο Μουσταφά. Κι εκφράζει απόλυτα και τον Επαμεινώνδα από τη Μόρφου, προσωρινά στην Ευρύχου, που πέρασε κι αυτός το οδόφραγμα και θα είναι ακόμη πιο ευτυχισμένος όταν δεν υπάρχουν καθόλου οδοφράγματα.

Οι τοπικοί παράγοντες της Σολιάς και της Μαραθάσας ήπιαν χθες τον καφέ τους στο καφενείο της Λεύκας και μετά ανηφόρισαν για τον Καλοπαναγιώτη όπου συνέφραγαν